

Sy-li spěwał,  
Pilnje džěłał,  
Strowja će  
Swójbny statok  
A twój swjatosok  
Zradny je.

Za staw sprócný  
Napoj mócný  
Lubosć ma;  
Bóh pak swěrný  
Přez spař měrný  
Čerstwosć da.



Njeh ty spěwaš,  
Swěrnje džěłaš  
Wšědne dny;  
Džeń pak swjatosok,  
Duši daty,  
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,  
Njeh čí khmana  
Žiwosć je;  
Žiwa woda,  
Kiž Bóh poda,  
Wokřew će!  
F.

## Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščetni w Budyščinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

### 10. njedžela po šwjatej Trojizy.

Romsl. 2, 1—11.

Na Boži šud našch tekst pokazuje. A kał je to prawje, dženska wo tym šlyšecž, hdžež čzinimy šobu wopomnjecže tamneho wulkeho Božeho šuda nad Šraelskim ludom, kotrehož rjane město Jerusalema bu zyle wutupjene. Šchož bě Šelus přjedy wěšćizil: „Čzaš budže pschińcž na tebe, so twoji njepschecželjo budža tebe a twoje džěczi w tebi se šchanzu wobšankuńcž, tebe woblehnyńcž a na wšchěch štronach će tyšćicž; a budža tebe šemi šrunacž, a žadyn kamjeń na kamjenju njewostajicž, teho dla, so ty nejšy pšnało tón čzaš, w kotrymž ty šy doma pytańe“, to je šo tehdy wšchitko dopjelniło. A wot teho čzaša je Šraelski lud rošpróšceny, jene stajne šwědcenje sa tamnu wulku wěrnosć: „Njemolcže šo, Bóh šo njeda sa šwěch mēč.“ Ach, šo bychmy my to wopomnili a mudrišči byli a temu šnjesej wutrobu a žiwjenje we wěrije a lubosći šwjecžili, šo njebny šo tež nam tał šchło, kaž Šerusalem, a my pokojne a mērne žiwjenje jow wjedli. Duž:

Myšlcže stajnje na Boži šud!

1. šo njebnyšćže we šwojej wěrije do praweho a mudreho Boha šhablali,
2. šo bychy hrěšćizny šo nastroželi, a
3. šo bychy fromni šo šwjecžili.

1. Moji lubi, my wěrimy do žiweho Boha, kiž je wšchomóžny, šo wšcho šamóže a wóžji a bjes kotrehož

wole šo nicžo njestanje, kiž je šwjatosok, šo hrěch a šlósć hidži, a kiž je prawy, šo šudži bjes pohladanja na paršchonu, a njebudže šo prashćecž, šchto šmy byli na šemi a kał wjele šmy wjedželi a wobšedželi, ale kał šmy žiwili byli. Tał šteji napišane w bibliji, w tym šmy rošwuczeni w šchuli, to šo pschězo š nowa nam přěduje. Ale kał, je tuta wučžba se žiwjenjom pschěš jene? namašamy ju wobšćucženu w šwojim našchonjenju? Šaj, zyle. Tał někotry pad mamy se štareho a noweho čzaša, se šwojeho a druhich žiwjenja, hdžež šo jašnje pokazuje: Bóh šudži pschězo na šemi, njeh jeho šapłacženje hnydom pschińdže, abo hałle po lětach. Wo tym wě tał někotry mješ nami powjedacž. Šał hušto, ach nam daloko leži kóžde njelubosne šudjenje, widžimy tola š čžichim nastroženjom Božu šudžazu ruku pschimacž nuts do čžłowškeho žiwjenja a dyršimy pschi tym a druhim poděńženju šwojich šobucžłowjekow pschi šebi prajicž: „mój lubny, to je Boža ruka, kotraž će nētk tał pschima, ty nejšy pošluchacž chžyl, nētko dyršišć čžucž. Šako šy tał w njeprawdosći žimny byl, w njepóžćiwosći, we wopikštwje, w lēnjosći, šo šy šo malo wo šwój hamt, wo šwoju žiwnosć, wo šwoje džěczi štaral, dha bu wšchaj warnowany, ale bēšče wšcho podarmo, nētko mašch čžerpicž.“ A kał hušto, hdžž jeno šprawni šmy, dyršimy tež w šwojim žiwjenju pšnacž: „Šlaj, dušcha, to je Boža ruka, kiž će nētk bje; dožho je će š pokucže wolał, podarmo pał to bēšče, nētko tebe šchwika, nētko žnjeseš, šchtož šy wuškwał.“ A tola, moji lubi, tutón prawy šudnił, kał njestrosnymlivy je tež šašo

we swojich budach a wobdzenjach! Powjedaj njewerjazemu tak wschelle pady Božeho buda, a tón czi wotmolwi, to je so jeno tak pschypadnje mělo, a budže czi wschelle druge pady mjenowacž, hdžež njebu tón samšny hrěch tež schtrafowany. Haj, tež tón wěrjazy, njemóže wón druhdy dwělowacž nad Božej mudrosčju a prawdosčju, pohladawšchi na te a druge dźiwne poděńdženja w žiwjenju, w šwěcže? Hdžž tak někotra sčósčž so poradži, njeprawda so šmėje, hdžž budže dobre potłóčzene, sprawne hanjene, tak wutroba wěrjaza potom tež žalosczi: hdže woštawa prawdosčž Boža? Dale, hdžž psches Bože dopušcženje so tajke srudne podawfi maju, kaž wo nich pschezo s nowa čitamy, so tam a šem so wulke njesbože sta a wjele njewinojtych srudny tónž wša, hdžž jow šwěrnny nan, luba macžet budže wšata wot bofa lubnych domjaznych, hdžž tam stary, hubjenny čłowjek dołho wo wumóženje je wscheho kšchiza prošy a šmjercž njepschindže, hdžž tak někotry so tež šwěru prózuje a tola žaneho praweho šboža nima, o njepschindže potom to praschenje: cžeho dla, Šnježe, cžeho dla tak? a to žaloscženje: Šnježe, ty šy potajny Bóh? Moji lubi, sčto dyrbi potom trošchtowacž, so njebychmy wot wěry wotšupili, so njebychmy na Božej mudrosčzi a prawdosčzi khablali? Ja njewěm žaneho drugeho trošchta, hacž to pohladanje na pschichodny wulki džen teho Šnješa, hdžež wón kóždemu da po jeho skutkach, hdžež pschindže to šaplacženje a wurunanje, to wujasńenje a srosymjenje, so potom špěwacž budžemy: „Teho Šnješa rada je dźiwna a jeho mudrosčž je krašna; tón Šnješ je wschitko mudrje šapoczał a wschitko krašnje dokonjał, cžesčž Bohu Šnješej dajcže.“ Dr. Marčžin Luther praji raš: Bože pucže šu kaž hebrejske knihi, kotrež wot šady čitacž dyrbišch; to rěka, ty dyrbišch hagle tónž Božich pucžow widžicž, přjedy hacž je móžesč srosymicž. Dha so potom Bože dołhocžakanje pola hrěšnikow šjewi jako šmilnosčž, psches kotruž chžysche k pokucže wolacž; dha so jeho dźiwne mjelcženje pschi šylšach prawych a cžezke domachpytanje šjewi jako wótzowška mudrosčž, kotraž s tajkim pruhowanjom šwoje džěczi cžisčzi a wudokonja. Duž dha niz dwělowacž nad Božej prawdosčju, hdžž tež ju jow husto pošnacž njemóžemy. Na tamny džen Božeho šuda pschezo hladacž a myšlicž, to pošylni w dowěrjenju.

Rať budže mi! hdžž budža mi  
Wschě šylšy setřewane,  
Riž šu pschi wschellej srudobi  
Na šwěcže wuplakane.  
Tam, bratsja! junu šhonju ja,  
Rať Bóh, hdžž kšchiz mi pschipošla,  
Še so mnu derje mēniť.

2. Myšlicže pak tež štajnje na Boži šud, so bychu šo hrěšchnizy nastrožili. Tajkich wschaf tež nětk šo namafa, kiž w šwojej njewěrie praja: „Ach, Boži šud tu njeje! to je jeno rěč duchownych a hlupnych čłowjekow, na kotruž hišcže žony a džěczi kědžbujaj, ale my mudri a wucženi šo na to šmějemy. To šo tež hižom tak wjele lět přěduje a pschezo šo hišcže njeje dopjelniť, dha tež ženje k temu njepschindže; a tak šu živi, kaž w Noachowym cžasju, woni jědža a pija, hraja a rejwaja, a jeno na šwětne myšla a nochzedža wopomnicž, sčto šo k jich mērej hodži. Moji lubi, to by runje tak bylo, kaž by chžyl něchtó prajicž: ach, ta šmjercž hrosy kóždemu, ale ja cžakam hižom 60 lět na nju a wona hišcže njeje pschischla, duž tež s žyla njepschindže. Ně, tak wěcže, kaž

šmjercž pschindže, pschindže tež šudny džen. Jesuř šam je to prajil, a sčtož wón praji, je wěrnosčž; a k cžemu tež šwědomnje, tutón šudnik, w naš, hdžž njeby žadny šudnik wysche naš byl? A kaž je Boži šud na město Jerusalema pschichoť, tak pschindže tež na wschitkich čłowjekow. Hdžž to budže, niťto njewě hacž Bóh šam. Ale ša tebie Boži šud pschindže, hdžž wumrjesch, a tak bórny móže šo to štačž! Šajkiž potom namařany budžesč, tajki šo tež šjewišch na wulkim šudnym dnju. Ty pak po šwojej štwjerdnjenej a njepokutnej wutrobje šhromadžujesč šam šebi hněw na džen hněwa a šjewjenja praweho šuda Božeho, kotryž kóždemu da po jeho skutkach, tym, kiž šu šwadnizy, a na prawdu njepošluchaju, ale pošluchaju na njeprawdu, njehnadu a hněw; tyschnosčž a cžěšnosčž na wschě dusche tych čłowjekow, kotřiž šle cžinja.“ Moji lubi, pruhujmy šo, kaž s nami tu šteji, kaž dołho hišcže šwój hnadny cžasž mamy a Bóh naš woła a prošy w bohatsčtwje šwojeje dobrocžiwosčže, ščěrpliwosčže a dołhocžakanja. 120 lět mějesche tón Šnješ ščěrpliwosčž do lijenzy, potom pak pschindže jeho njehnada a hněw na tamnych šařaktych, njepokutnych ludži. 37 lět mějesche Jerusalema hišcže cžaka, šebi rošmyšlicž Šnješowe šłowo: „Wasch dom dyrbi wam puřty wořacž“, potom pak pschindže na tuto njepošluchne město Boži hněw. A twój cžasž teje hnadny, šnadž je hišcže jara krotki. Š so bychu czi šwadnizy a kiž na njeprawdu pošluchajaj, so bychu czi njepokutni wopomnili, sčto šo k jich mērej hodži. „Bóh njecha šmjercž bjesšobžneho, ale šo by wón šo wobrocžil a živy byl.“

Duž teho dla, wy čłowške džěczi,  
Tu wěcžnosčž tola wopomnicže,  
A s cžasžom tudy na tym šwěcži,  
Hdžež hišcže kšwila hnadny je,  
We šylšach cžinčže pokutu:  
Bóh šmili šo na hrěšchniku.

3. Myšlicže pak tež štajnje na Boži šud, so bychu fromni šo šwješeli. Tak wschaf praji japoschtoť: kšwalba a cžesčž a njesachodnosčž tym, kotřiž ščěrpliwje w dobrych skutkach šteja s tym wěcžnym žiwjenjom. Riž šo móhli šebi tu šbóžnosčž warbowacž psches šwoje dobre skutki, ale woni je cžinja s džaka ša hnadu šwojeho Šbóžnika, kotrež šo trošchtujaj we šwojej hrěšchnej nusy, so bychu šo šjewili jako štawy na tym cžele, hdžež je Jesuř Šhryřtuř ta hlowa. Riž šo bychu mēnili, šo šu na jene dobo dokonjeni a šo bychu šadwělowali, hdžž pschezo s nowa šwoju šłabosčž widža, ale ščěrpliwje džělajaj na tym, džen a bóle roscž na šnutštownym čłowjeku. Boža dobrota jich pschi tym k pokucže wjedže a Bože šchwitanje jich powucža a wucžisčža. Ša wschitko šu džakowni, dokelž wjedža, šo jim wscho pschithadža s rukow mileho Wótza a dyrbi jim wschitko k lěpschemu šlucicž. Šich wješele je, šo Boži šud šo pschibližuje, hdžež ša nich njebudže potom wjazy wolanje a bolosčž a hrěch, ale šama wješelosčž a krašnosčž, hdžež pschindže to křonowanje a powyšchenje, to witanje a wohladanje našcheho Šnješa a Šbóžnika na wěcžnje. Šslušchamy my k tutym fromnym?

Rať budže mi! kať budže mi!  
Mi jara derje budže,  
Hdžež šbóžna radosčž šwješeli  
Mje wobštajnje a wschudže;  
Rať šbóžny šym žno na šwěcži,  
Hdžž mój duch tam šo pschekadži,  
Hdžež mi tak derje budže.

Šamjenť.

S. w M.

## Cziń rachnowanje!

Luf. 16, 2.

Głóſ: Ach Božo, hladaj i njebiešow —

Cziń rachnowanje, cziłowjecze! —

Spomni na te khotne słowa,

Hdyž Bóh psches smjereč do wěčnoſcže

Cže junu psched bud woła.

Tam shtonisch, kak by naložal

Swój hnadni čas, sčto wuškwal,

Zně potom sa tym směješ.

Braj: Sčto psched tobu wobsteji,

O Božo, kwjaty, prawy?

Psched twojim kudom sakudži

Mje wulki hrěch a mały.

Ma wjele tyžaz praschenjow

Tam hrěschnik nima wotmolwow,

Hrěch kóždy jeho tama.

Mi hnadu pschiswol sa prawo,

Wschě moje winy wodaj;

Sa na kschiz Rhrysta sčožam ho,

Mi jeho prawdoſč podaj.

Hdyž dušcha tule draſtu ma,

Se wucziscžena wot hrěcha,

Sej njebio wěšte budže.

Spožč jeno, so jow na kwěcže

Sa cžinju twuju wolu,

So tebi kwjeczju žiwjenje,

Do hrěchow njepoſwolu.

Mjech twój Duch je mi i wodžerjom,

Dha wobsteju psched budženjom

A směju i hnady sbóžnoſč.

K. A. Fiedler.

## Nabožina w schuli.

(Pobracžowanje.)

### 3. Zyrkwinske stawisny.

Ludna schula, kotraž zyrkwinskim stawisnam hišecže žanu twjerdže stejazu hodžinu na schulskim planje pschipoſajacž njemóže, dyrbi i najmjeišča w kóždu sčmu (jako wošebity dar sa konfirmandow) jenu druhu n. psch. pišanski hodžinu sa zyrkwinske stawisny wučicž. Pschetož džěcžo, ho k temu hotowaze, wuſnacže ſwojeje wěry a ſlub ſwojeje ſwěry wotpoſožicž, dyrbi wjedžicž, kak je zyrkej k ſwojemu wuſnacžu pschisčta. Wono dyrbi k ſwojemu ſbudženju a poſchljenju w žiwjenſkich wobrašach bédžerjom sa wěru a pobožnoſč tu ſwěru, k ſwojemu warnowanju pał te žalostne bludy njewěry a fanatiſma widžecž. Semu dyrbi jašne bywacž, so wotkhad wot Božeho ſłowa k wotkhadu wot Božeho pučža, a nawopak, wotkhad wot Božeho pučža k wotkhadu wot Božeho ſłowa wjedže; so falſchna wučžba a njebožcžiwne žiwjenje ho trajnje džělicž njembžetej. Wono dyrbi sčonicž, kak cžežbo je ho wótžam cžiniko, so hu ſwojim džěcžom cžiſty ewangelij ſawoſtajicž mohli; wono dyrbi te wopory ſeſnacž, kotrež běchu trěbne, so tule drohoſč nje-pschitrotičenu wobšedžimy, so by ju wono w cžeſcži džeržalo a po Božej woli nakožalo. S tych tyžazlětnych, wopomnjecžahódnych pschihotow pola Židow a pohanow, se ſaloženja a roſſchěrjenja zyrkwje, i horžych bédženjom a kraſnych dohycžow jejnych wuſnawarjom, se ſpodžiwneho pscheměnjenja, kotrež je kwět psches zyrkej naſhonil, — dyrbi ho džěcžju jašne a wěšte ſčžinicz, so tale zyrkej žadyn cziłowſki ſtutk njeje, a so je tón na Golgatha kschizo-

wany žiwny a i knježerjom. Sańdženocž, kotraž to wobkwědčža a ſdobom ſjewjenja pschitomnoſcže wužojuje, dyrbi džěcžju rukowanje bycž, so Knjes zyrkwje wschě ſwoje ſlubjenja dopjelni a se ſwojeje bédžerſkeje gmejny dohycžerſku ſčžini.

Se hišecže dalſchich dopoſajow trěbnych, so dyrbja ho w ludnej schuli zyrkwinske stawisny wučicž? W žanym cžaju njebě to nuſniſche dyžli w naſchim. Pschetož wot ſaloženja zyrkwje ſem hacž do džanſa njeje njewěra w nej ženje w tajkej měrje, ženje i tał mnohej wučženoſcžu, ženje i tał wulkej wěſtoſcžu pschecžiwno nej wuſtupowala, kaž w naſchich dnjach. Płapot hłóšow je tał džiwu, so je wotmolwjenje na praschen: Sčto je wěrnocž? wschědnje cžežſche. Tu je kruta, w Božim ſłowje ſaložena wěra nuſna, kotraž jenicžy ſamože, trěbnu jašnoſč a roſſbudženocž dawacž. Nětko pał je ſabjeranje i zyrkwinskim stawisnam we wyſokej měrje ſlužobne, tajku wěru budžicž a ſchlnicž. Hdyž je wěra, tam je jašnoſč a roſſbud, tam je luboſč k zyrkwu, luboſč k jejnemu njebiešemu Knjeſej, hrěrne wuſnawanje jeho mjena; tam je tež horliwoſč, sa Bože kralestwo ſkutkowacž; tam je ſčžicžnje cžerpjaza, ſnjeſliwa, dobroproſchaza luboſč napſchecžiwno tymžamym, kotrymž je kschizowany pohorſch a blaſnoſč.

(Pschichodnje dale.)

## Swětkocž a cžemnocž w amerikanskim zyrkwinskim žiwjenju.

Amerika, nowy kwět, druga počojza ſemje, a tola sa naſ niz se kwěta! Němſzy duchowni, w naſchim kšěžorſtwje na to pschihotowani, hižom dawno won cžahaja, so bychu tam baloko ſkutkowali. Tał hu wučžernje sa tajkich předarjom w Nowym Detelſawje w Bajerſkej, w Breklumje a Kropje w Schleſwig-Holſteinſkej. A ſwjast tele měſtna se ſwojimi ſeminarami sa předarjom se ſynodami abo ſjenocženjami amerikanskich ewangelſkich woſadow wjaſa. Sčhſchmny, sčto ho nam i pjera Breklumſkeho duchowneho wo amerikanskim zyrkwinskim žiwjenju ſdželi — ſpodobne a dobre kaž njeſpodobne a njedobre.

Wny w němſkim kšěžorſtwje mamy krajnu zyrkej, mješ tym so w Amerizy ſtat (krajna móž) i zyrkwju ničžo cžinicz nima. Wonaj ſtaj kaž dwě kwóbjje, kotrež w jentym a tym ſamym domje bydliſtej, móžetej ho ſtrowicž a pschecželne w hromadže wobkhadžecž, ale tež, hdyž ho jimaj njeſpodoaba, bješ ſtrowjenja a ſhmnje jena nimo drugeje krocžicž. Mješ nimaj i najmjeišča žadyn ſnutſkowny ſwjast njewobsteji.

W tym mohł něſčto dobre widžecž, so je zyrkej ſama na ſebje počajana a njeſmje sa krajnej podpjeru wuhladowacž a tež žaneje njedoſtawa khiba teje, kiž kóžda woſoba a kóžde towarſtvo w kraju doſtawa. Tuta njewotwiſnoſč wot ſtata zyrkej žiwisčhu a ſchlniſčhu cžini. Dolež je zyrkej njewotwiſna, drje ho tež ſelty nuts cžiſecžža — tola je zyrkej ſažo tež nuſowana, i dwojakej horliwoſcžu wo to wojowacž, so by wobſtala a i dwojakej jašnoſcžu ho wěſta ſčžinicz w tym, sčtož je jejnny ſažok a jejna wěra. Kóžda woſada ma ſwoje ſtawy ſebi pytacž ſdžeržecž, ale tež bycž w rukomaj mēcž, so by w morju kwěta kóžka. Wnyſl sa miſionſtvo je tehodla w najwjažy woſadach tam ſchlniſčha hacž we woſadach naſcheho kšěžorſtwa. W hromadže i tym pał tež bže to njedobre, so niz jeno w morju kwěta ſwoje ryby kóža, ale tež w ſuſobnych hatach (woſadach).

Ma někotrych blaſach je tehodla tež pschewjele zyrkwjom a woſadow w hromadže, mješ tym so na druhich ſažo pobrachuja. W někaſkim wjetſchim měſcže, n. psch. Snyraſuju, na kschizowanju dweju haſow z zyrkwje ſteja, so jenož jedyn róžl zyrkwje paruje. W kóždej ho němſzy předuje (krajna rěcž je hewał jendželſka), wschě z hu lutherſke, jenož so ho k dwěmaj ſwjastomaj (ſynodomaj) džeržža. W Konſtableville, wſny i 500 wobhderjemi, bē, tał duchowny

ſ Nėmskeje piſche, kiſ bėſche bliſto ſtutkowal, 5 zyrkwjow: romſto-katholiſka, biſkopſka, methodiſtiſka, baptiſtiſka a welſchiſka (ſa Stalijanow). 5 zyrkwjow w jenej wſy! To je ſawėſcze pſchewjele dobreho! Raſ huſto mamy ſa 5 wſow a hiſhcze wjele wjazy jeno jenu pola naſ! Róſda tamnych woſadow paſ ſo napina, ſo by pſchi ſwojim wuſnaczu woſtala, ſwojeho prėdarja mėla a ſwój Boſi dom, hdyž teſ niſ jara woſobny, dha tola doſtojnny a pſychny ſebi dzerſala. Szrėdki ſa woſadne ſamėry woſady pſches dobrowólne pſchinoschi ſwjeduja, a nėlotre woſady w tym wulku woporniwocę wopokaſuja. We wjele woſadach Ameriki, woſebje w jendſelskich, je ſo waſchnje ſcziniſo po poruczeniu ſwjateho Pawoła, „kóſdy prėni dſeń tydſe-nja wotpoſoſ kóſdy a hromadſ, ſchtoſ ſo jemu dobre ſda“, dawane ſebi pſchitwuczić. Róſdemu ſtawej woſady ſo woſebite liſtne wobalki, ſ wjeſcha 53, pſchepodadſa, pſchezo jena ſa kóſdu njedſelu lėta. Do tuteje wobalki nėtk kóſdu njedſelu tón pſchinoschi tyknu, kotryſ ſu pſchi ſpoczatku lėta ſebi poſtajili, mjeno, datum a wyſko-foſcę pſchinoschi napriſawſchi na kolektowny taleſ poloſa, kiſ du-chowny pſches zyrkwiniſkich ſluſobnikow ſe ſchpruchom podawa ſ ſbė-ranju darow, a kotryſ, hdyž je ſ woſadnymi darami napjelnjeny, ſe ſohnowanſkim ſłowom pſchewoſmje a na woltaſ dele ſtaji. Tutón puć ma po ſdaczu to dobre, ſo tele woſady we wulkim a zylim wjazy ſa powſchitowne ſkutki Boſeho kraleſtwa ſwjedu hacſ druge.

(Pſchichodnje ſkónczenje.)

## Kralowa Luiſa.

(Spiſak S. Kapler, f.)

ſańdſenu wutoru pſched tydſenjom njebėſche jeno waſny dſeń ſa naſch ſuſobny prufki, ale teſ ſa naſch zylly wótznny kraj. Na tymle dnju bėchu ſo runje ſto lėt minyle, ſo bėſchtej ſo wocęi wyſkoſeje, nadobneje ſónſkeje na prufkim kralowſkim trónje ſa wėcz-noſcę ſamknyſej. 19. julija lėta 1810 wumrje prufka kralowa Luiſa. Duſ chzemy raſ jeje ſiwjenju pſched naſchimaj wocſomaj nimo cſahnyć dacſ.

Hdyž dſenſa w hordym ſacſuczu naſcheje moſy wróćo po-hladamy do tamneho ſmuczeneho cſaſa, pſches kotryſ dyrbjeſche pſched ſto lėtami naſch njeſboſowny wótznny kraj pſcheńcſ, hdyž dſenſniſchi twjerdſe ſpleczeny twar naſcheje jednoty a moſy roſ-torhanym a potulenym nėmſkim krajam pſchirunamy, kiſ w lėcſe 1806 hnydom pſchi prėnim nadbėhowanju Napoleonoweho wójſka ſpad-nychu, potom ſo pſched naſchimaj wocſomaj ſ dobom wobraſ kralo-weje Luiſy poſbėhnje, miſej hwėſdſe runy, kotraſ ſo ſ tamneho najczėmnisheho cſaſa w ſtawinach naſcheho wótznego kraja wu-jednarſy ſ nam ſem blyſchczi.

ſchto drje to je, ſchtoſ wopomnjeczu na tule ſonu w naſchim ludu nihdy wumrjecſ njeda? Stej to rjanocę a kroſnoſcę, kotrejſ naſ hiſhcze dſenſa na jejnych wobraſach ſwjekelitej? Stej to jednorocę a pſcheczelnoſcę jejneho waſchnja, kotrejſ ſtej tehdy jej pomhaſej, wutrobu zylcho luda dobyć? Abw bėſche to njerwupra-jomne njeſboſe, cſėrpjenje a ſnjeſenje tejele muſiteje ſony a ſchtoſ ſ tym hromadſe ſwiſuje, jejny rjanſ pſchitlad, wutracſ a najwjeſche wopory pſchinjeſcſ ſa wótznny kraj? Chzemy-li jejne waſchnje prawje a doſpołnje roſſudſicſ, potom dyrbimy na to wſcho hromadſe po-hladacſ. Pſchetoſ wſchitko to hromadſe haſle to wucſini, ſchtoſ je raſ ſlawny wuczeny muſ Kanka do ſłowa ſapſchimnyſ: „Wona bėſche ideal nėmſkeje kralowki, macſerje a ſony.“ W wopomnjeczu tuteje wyſkoſeje wjeſchowki njech ſu tele ſłowa poſwjeczene!

Kralowa Luiſa ſo 10. mėrſa lėta 1776 jako ſcheſte dſecęo prynſa Rhorle meklenburgſkeho a jeho mandſelſkeje Frideriki Karoliny Luiſy w Hanowrje narodſi. W luboſnych, wot ſtarſch ſchtomow wobſhlódkowanſch ſahrodach herrenhauſenſkeho hrodu wona kaſ róſa

roſcſejche, kotraſ, jako by pſchecſucze ſwojeje pſchewjele ſmjercę mėla, ſo dſeń wote dnja rjeńſcho roſwitaſche. Hajena wot ſwė-nejje macſernejje luboſcę je tudy hromadſe ſe ſwojimi tſjomi ſotrami ſcharlottu, Teresiju a Frideriku najrjeńſche dny ſwojeje mlodoſcę wuſiwała. Tola dolho ſo tajlich ſboſownych, ſtarocſow próſdnſch mlodych lėt wjeſelicſ njeſmėdſejche. Se ſurowej ruku ſmjercę do ſmėrneho ſwójbneho ſiwjenja pſchimnyſchi ſwėrnej wutrobje ſmėrom ſaſtacſ da. Pſchi kaſhcſu ſwojeje macſerje je tehdy ſchėſcſ-łėtna Luiſa prėnje hórte bolenje ſiwjenja ſacſula. So by ſwojim dſecęom ſaſo macſer daſ, ſo jeje nan prynſ Rhorla po nėlotrym cſaſu je ſotru ſwojeje prėnjeje mandſelſkeje woſeni, a jako bu teſ ta jemu pſches ſmjercę rubjena, cſezłopruhowany muſ, kiſ bėſche hacſ dotal ſ namėſtnikom nad Hanoverſkej byſ, zyle ſe ſtatneje ſluſby wuſtupi, ſo mohſ ſo ſ wotku wot macſernejje ſtronny nėtko zyle wo wocſehnjjenje ſwojich woſhroczenſch dſecęi ſtaracſ.

Prynſeſna Surij Wylem, taſ wotka rėkaſche, bėſche po ſwo-jim zylim waſchnju najlėpje ſ temu ſhmana, ſwojich wnucſkow ſ dobrym cſłowjeſkam wocſahnyć. S wulkej luboſcę dſecęi na nej wiſachu. Mėjeſche jara bohate naſhonjenje wo ſiwjenju, ſpėſchny a wėſty woſud, ſlotu, cſiſtu, ſ dobrotam pſchezo ſwólnitwu wutrobu, kaſ teſ wjeſele ſmyſljenje. Wola ſaneje jejnych wnucſkow ſo poſdſiſcho runje tele dary w tajſej harmoniji ſaſo hromadſe namaſachu, kaſ pola prynſeſny Luiſy.

Njech je tudy mėſto, hdyž chzemy nėlotre ſłowcſka wo du-chownym roſwiczu kraloweje Luiſy prajicſ. Kralowa je poſdſiſcho raſ ſwojeje ſwėrneje pſcheczelniſzy, komornicy ſ Berg, jara ſtorſiſa, ſo je bohuzel jejne roſwucſowanie we mlodych lėtach taſ malo nėmſle a taſ maſo doſpołne byſo. Porok, kiſ w tyſle ſłowach leſi, paſ mjenje na te woſoby padnje, kiſ bėchu wokoło njeje, jejny nan, jejna wotka, jejni wucſerjo a jejne wocſehnjecſki, ale dyrbi ſo tamnemu zylemu cſaſej cſinicſ, w kotrymſ bė prynſeſna Luiſa ſiwa. Mlodoſcę kraloweje Luiſy wſchaſ do tamneho njeſboſowneho hanibneho cſaſa naſcheho wótznego kraja padnje, hdyž pſchi wſchėm, ſchtoſ cſinjachu, do Franzowſkeje wocęi wobrocſachu. Kaſ ſu naſche woſebne knjenje dſenſniſchi dſeń hiſhcze ſwuczene, ſo po „pariſkej modſe“ woblecacſ, taſ teſ w tamnych cſaſach kralowej Luiſy ſa wulku hańbu placſejche, hdyž woſebny cſłowjeſ njemóſejche prawje franzowſki rėcſecſ, cſitacſ a piſacſ. Nadſcho jemu wodachu, hdyž ſwoju macſernu rėcſ jenoſ hubjenje wobknyći. Teſ hewaſ ſ roſ-wucſowanjom ſrudnje ſtejeſche. Bohkomnyſnoſcę tamneho zylcho cſaſa ſo teſ w roſwucſowanju poſaſa. Taſ ſadny dſiw njeje, ſo pſchi tajkim roſwucſowanju a wocſehnjieniu wutroba a duſcha próſdnej woſtaſchtej a huſto jeno cſeńki blyſchcſaty ſirniſ zylu ſnutſtownu próſdnocę ſhuduſchzy potaji.

(Pſchichodnje dale.)

## Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Zwitawſke theſy a Draſdſanſke wucſerſke wucſinjenja ſa na-boſinu w naſchich ſchulach ſu pſchewinjene. Naſch katechiſmuſ woſtanje w ſchuli. Anjeſ miniſter Beč je na ſhromadſinje wo-trjeſnych ſchulſkich inſpektarjow ſaſkeje ſjawnje a raſnje wuprajit, ſo njemóſa Zwitawſke theſy ſaſoſt nabozniſkeje wucſby być, ale ſo ma ſo wėra na wucſby naſcheho wėrywuſnacſa ſkoſowacſ. Jeho rėcſ je po zylej ſaſkej pſchipoſnawazy wothłóſ namaſala.

S Wuleſ. Anjeſej ſararjei Kubizy, kotryſ ſo 1. oktobra na wotpocęinſ poda, je jeho Wrajeſtoſcę kral w pſchipoſnacſu jeho dolholėtnego, ſwėrneho a ſpomóſneho ſaſtojnſkeho ſtutkowanja trónu ſ rycſerſtemu ſchſiſzej 1. rjadownje Albrechtoweho rjada ſpoſczil. Tajny radſicel Berger je jemu ſańdſenu wutoru w pſchitomnoſcęi zyrkwiniſkeho pſchedſtejcſerſtwa tole kralowſke wuſnamjenje pſchepodaſ.